

Crnogorska Vlada je kontroverzni projekat izgradnje Drugog bloka Termoelektrane u Pljevljima zasnovala na manipulativnim podacima o stvarnoj cijeni uglja potrebnog za rad nove termoelektrane, na osnovu čega je nerealno projektovala i proizvodnu cijenu električne energije. Drugi blok bi prema trenutnim cijenama električne energije proizvodio milionske gubitke, pa je vjerovatan scenario da bi Vlada kroz dodjelu državnih subvencija održavala ovaj projekat, pokazuje analiza Istraživačkog centra MANS-a.

Analiza je urađena na osnovu zvaničnih Vladinih podataka prikazanih u Nacrtu Detaljnog prostornog plana (DPP) za termoelektranu u Pljevljima, za koji je javna rasprava održana u maju prošle godine, kao i podataka koje je MANS prikupio koristeći Zakon o slobodnom pristupu informacijama.

Prema Nacrtu DPP-a, cijena uglja za Drugi blok utvrđena je u iznosu od 20,08 eura po toni za kvalitet uglja od 9.560 kJ/kg. Međutim, trenutni kupoprodajni ugovor između Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) i Rudnika uglja pokazuje da pljevaljska kompanija, za rad postojećeg bloka termoelektrane, ugalj slabijeg kvaliteta (9.211 kJ/kg) prodaje EPCG po mnogo većoj cijeni, odnosno po 25,65 eura po toni.

To znači da je stvarna cijena uglja značajno potcijenjena i da bi na garantovani kvalitet od 9.560 kJ/kg iznosila 26,62 eura po toni, pa je jasno da je Vlada značajno umanjila ukupne godišnje troškove uglja, koji je ključni element u cijeni koštanja struje iz termoelektrana. Samim tim je potcijenjena i projektovana proizvodna cijena električne energije od 42 eura po megavatu i ona je realno znatno veća.

Međutim, čak i kada bi se Vladina projekcija o proizvodnoj cijeni električne energije iz Drugog bloka od 42 eura po megavatu primijenila na trenutku cijenu od 37,57 eura po megavatu, koju po regulisanim tarifama plaćaju domaći potrošači, jasno je da bi nova termoelektrana proizvodila gubitke u poslovanju. Tako bi po trenutnim cijenama, a po osnovu ponude češke kompanije Škoda Praha (blok snage 254 MW i proizvodnja 1.600 GWh), godišnji gubitak bio sedam miliona eura.

S tim u vezi, bitno je napomenuti da su trenutne cijene električne energije na evropskim berzama još i niže i da prosječno iznose oko 30 eura po megavatu. Procjenjuje se da će trend niskih cijena električne energije na evropskim tržištima biti zadržan i narednih godina.

Sa druge strane, zvanični podaci o finansijskom poslovanju pljevaljskog Rudnika uglja pokazuju da je kompanija u ogromnim dugovima i da iz sopstvenih izvora ne može finansirati otvaranje rudokopa za rad Drugog bloka. Do kraja rada Prvog i novog Drugog bloka pljevaljska kompanija treba da uloži 230 miliona eura za otvaranje novih rudokopa i rekultivaciju zemljišta, što je obaveza definisana Zakonom o rudarstvu.

Dakle, svi ovi podaci nagovještavaju da bi istrajavanje Vlade na projektu Drugog bloka

moglo da bude uvod u dodjelu nove državne pomoći i s tim u vezi su indikativne nedavne izmjene Zakona o energetici prema kojima je eksploatacija uglja za potrebe proizvodnje električne energije definisana kao djelatnost od javnog interesa.

Naime, kada se ima u vidu da Zakon o kontroli državne pomoći omogućava pomoć (subvencije, fiskalne olakšice, otpisi dugova i slično) za djelatnosti od javnog interesa očigledno je da je na taj način otvoren put za dodjelu određenog vida državne pomoći za realizaciju projekta izgradnje Drugog bloka.

Iz Vlade je nedavno najavljeno da će projekat Drugog bloka biti realizovan tako što će biti formirano posebno preduzeće u kojem će država imati 51 odsto, a EPCG 49 odsto. Državna energetska kompanija bi potom otkupljivala struju od tog novog preduzeća po troškovnom principu kako bi novo preduzeće uopšte bilo održivo, što bi mogao biti model za dodjelu državne pomoći.

Istraživački centar MANS-a prethodnih dana je objavio da će investicioni troškovi za projekat Drugog bloka premašiti milijardu eura, dok se troškovi zdravlja i zaštite životne sredine tokom 40 godina rada nove termoelektrane procjenjuju na 2,5 milijardi eura, pa bi ukupna cijena koštanja novog „prljavog“ izvora energije u zemlji mogla dostići sumu od nevjerovatnih 3,5 milijardi eura.

Ovaj tekst je sačinjen uz podršku Evropske unije u sklopu projekta “Nulta tolerancija na korupciju”. Za sadržaj ovog teksta odgovorna je isključivo Mreža za Afirmaciju Nevladinog Sektora - MANS, a stavovi iznijeti u ovom tekstu se ni u kom slučaju ne mogu smatrati stavovima Evropske

Hrvati odustaju od gradnje Plomina C?

Hrvatski zvaničnici nedavno su nagovijestili izlazak iz najavljenog projekta izgradnje termoelektrane Plomin C, zasnovanog na uvozu uglja. Problematici projekat Plomin C mjesecima je bio predmet sporenja u hrvatskoj javnosti i na meti oštih kritika tamošnje javnosti, prevashodno nevladinih organizacija, koje su tražile njegovo obustavljanje.

Iz hrvatske Vlade nedavno su otvoreno priznali ono što su nevladine organizacije mjesecima tvrdile - da je izgradnja termoelektrane Plomin C ekonomski i ekološki neisplativa investicija. Priznanje je uslijedilo tek nakon što je iz Brisela i Evropske unije najavljeno da će pokrenuti istragu o državnoj pomoći koju hrvatska Vlada namjerava da obezbijedi za taj projekat.

Vlada u Zagrebu je ranije kao najpovoljnijeg partnera za izgradnju Plomina C izabrala japansku kompaniju Marubeni, ali projekat nije dobio zeleno svjetlo Evropske unije. Naime, sporna je bila klauzula prema kojoj bi hrvatska Elektroprivreda otkupljivala polovinu električne energije po fiksnoj cijeni od Marubenija, što u Briselu smatraju podrškom koja

narušava tržišnu konkurenciju.

Slovenački Šoštanj 6 godišnje gubi desetine miliona eura

Još jedan primjer izgradnje termoelektrane u susjedstvu ukazuje na oprez u planiranju takve vrste energetske objekata. Riječ je o termoelektrani Šoštanj 6 u Sloveniji koja je sagrađena kako bi zamijenila pet zastarjelih objekata koji se nalaze u istom kompleksu.

Projekat je prvobitno trebalo da košta 602 miliona eura, obezbijedi 3,5 hiljada novih radnih mjesta i stvori zaradu. Međutim, izgrađeni blok je dostigao cijenu od nevjerovatnih 1,4 milijarde eura, u njemu radi oko 450 radnika, a očekuje se da u bliskoj budućnosti dio bude otpušten, dok se procjenjuje da shodno trenutnim cijenama električne energije godišnje proizvodi gubitke od više desetina miliona eura.

Prema navodima slovenačke nevladine organizacije Fokus, policijska istraga pokazuje da je jedan od osnovnih razloga ogromnog troška izgradnje termoelektrane korupcija, odnosno neopravdan dobitak od 285 miliona eura za glavnog izvođača radova - francusku kompaniju Alstom. Deset ljudi je osumnjičeno za prevaru u vezi sa ilegalnim dobitcima francuske kompanije.

Istovremeno, kao drugi razlog se navodi nekvalitetna ekonomska analiza koja je zasnovana na visokoj cijeni električne energije, koja je u međuvremenu pala, pa se procjenjuje da Šoštanj 6 godišnje proizvodi gubitke od više desetina miliona eura.

izvor: mans.co.me